

ELS MALNOMS D'AGOST

Dolors IVORRA I MAESTRE

M.ª Reis JOVER I PONS

Hem classificat els malnoms atenent els següents criteris:

1) Aspecte físic

L'Anca; l'Agüeleta (era un xic que tenia la cara molt arrugada); *Conxeta boca-oberta; Boca-Torta; Pepe la Boleta; el Bolut; Botifarretes; la Rufa; el Cabolo* (fa referència a les dimensions del cap); *el Tio Cano* (ha passat a la família: al fill li diuen *el Canejat* i a la filla *la Caneta*); *Cap de Sacre; Cap de Serp; Pere Carxofa* (per la forma del nas); *el Caduf; Andreu la Ceba* (calb); *el Tio Cigró, el Coixo; el tio Cul de Senyora; Rafael el Guapo; la Guapa; Llavativa; Tomàs Magrana* (té la pell i el cabell rojos); *la tia Manca; Carlos el Manco; el Mariscal* (té el nas gran i gros; en un primer moment li van treure «Nariscal», i ell per evitar la burla, va dir que es deia «Mariscal», i no pas «Nariscal»); *els Manolots; Mito* (abreviatura de Màximo); *la Mona* (forma del cap); *el tio Molla* (el pare tenia dues molletes sobre-eixides als mugrons de les orelles; tots els fills han heretat aquesta característica); *el Moro; el tio Morro* (a causa d'una picada se li van inflar els llavis); *el Morrut; Maria la Motxa* (un parent seu portava el cabell llarg i estrofolari); *la tia Patà* (es va quedar coixa per una malaltia); *el Pino; les Pitxones* (dones molt guapes i polides); *el Puça; el tio Raspa* (home molt flaquet, però de caràcter fort); *Andreu el Roig; el Romo* (comparació amb un tipus de mula anomenada «roma»); *Hermínia la Roja; la tia Pepa la Seca; el Senyor* (home prim, alt i amb poc color); *el Surde; el tio Tatino* (tenia els ulls «tatinos», irritats); *el Cabet Tortet; el Xato; el Putxe* (tartamudeja); *el Lleó* (motivat pels trets durs de la cara); *Lola la Paticas; Guitarra* (flaquet i revoltós); *Andrés la Nana; el Rull; el tio Taranyina* (no s'hi veia molt).

2) Caràcter

El Bala; el tio Toni el Bo; Boca de Rana (home xarrador); *Boquiua* (persona que xarrava desmesuradament); *Ramon el Cabotó; el Colludet; el Campeon; Cap-dur; el Canyó* (persona alegre);

el *Campanut* (caràcter tranquil i feliç); *els Canelos*; *el Conill* (persona activa); *el Cotorra*; *el Dàtil* (temperament fort); *el Fava*; *Figa de Ferro*; *Pepito Frescoretes* (sempre tenia fred); *Toni Gavar-dina* (motivat per la forma de vestir i de caminar); *la Gandula* (home tranquil); *Pep el Gitano* (motivat per la forma de viure); *Pep el Got* (bevedor); *el Judio* (empresari); *la Lolota*; *Conxeta la Llebre* (temperament viu i forma de caminar); *Jesús Malalexte*; *les Malenes* (dones presumides i polides); *Pepito el Malo*; *Tomàs la Marta* (anava sempre per damunt dels arbres); *el Meló*; *el Melonet*; *la Mentirosa*; *Pa-i-oil* (pot ser pel caràcter o perquè sovint en menjava); *el Pardal* (home alegre i divertit); *la Tia Pegueta* (dona de temperament fort); *el Perro*; *el Rayo*; *Teresa la Regan-yada*; *el Sandunguero*; *el Tio Soca*; *Tebeo* (persona fantasiosa); *El Tro*; *els Tronxos* (persones descu-rades); *la Xiqui* (la més petita de la família); *el Xiquillo* (el més jove de l'equip de futbol); *el tio Xulet*.

3) Toponímia

Leandro el de l'Algepsada; *l'Argentino*; *els de la Barraqueta dels Nanos* (persones de poca es-tatura que viuen als afores del poble); *el tio Berenguero*; *Pep el de la Caseta de Mira*; *Àngel el Candelero*; *la Catalana*; *els del Collaet*; *el Cordovés* (anava a gelar a Còrdova); *el Francés*; *el Galafatero*; *el Canari*; *els de l'Hotel*; *Conxa la de l'Hort*; *Conxi la de l'Hospital*; *Àngel el Ma-drilenyo*; *Pep el Marroc*; *els Murteros*; *Carmen la Noveldera*; *Maria la del Palomaret i el Palo-mo*; *els Palleros*; *les Pinoseres*; *els Quarteleros*; *les Raconetes*; *Isabel la de Sarganella*; *els Sevillanos*; *els Tarraqueros*; *la Tibera*; *Rosa la Volta*; *els Xaconeros*; *el Xulo de Madrid*.

4) Els Oficis

L'Agullero (li enfilava l'agulla a sa mare); *el Bajoqueta* (comprador de verduras); *el Balijo* (arregljava el correu amb una bossa o «baliija»); *la Balladora*; *el Barber*; *el Boletó*; *la Botja*; *el Cabrero*; *Maria la Carnissera*; *Conxita la del Casino*; *el Camarero*; *el Carbonero*; *el Civilico* (fill d'un guàrdia civil); *Carolina la Coqueta* (sa mare feia coques d'oli i les venia); *el Carteret*; *el Corretger*; *el Corruet*; *el Cremador*; *el Droguero*; *Juano Escaletes* (fuster); *l'Esquilador*; *el Ferrer*; *Emilio Figa* (venia figues al mercat); *el Figuer*; *el Forestal*; *Maria la del Forn*; *els For-matgers*; *Dolores la Gallina*; *Lola la de les Lletres*; *Antonio el Llumenero*; *Pep Mandarina* (feia els encàrrecs o «mandaos» d'una ceràmica); *el tio Mascarilla* (era carreter i treia la cendra dels forms de les cantereries); *els Maseros*; *els Mixeros* (feia un tipus de corda anomenada «mixera»); *el Mixto* (obrer que feia tot tipus de feina); *l'Ordenari* (realitzava les comandes); *el Panblanquero* (forner); *Paco Pal·lis* (treia el pal·li en la processó de Pasqua); *Encarna la Peona* (és el paperer de la música); *el Parralero*; *les Pendones* (venien pendons); *la tia Rosa dels Perols* (venia al mercat perols); *la Pescatera*; *la Rotllera*; *el Sagristà*; *el Salto* (va ser guàrdia d'assalt); *el Sastre*; *el Serenet*; *el tio Solfeta*; *Juano el Tartanero*; *el Telegrafista*; *els Xofers* (van ser els primers con-ductors); *el Xeri* (era el president de la cooperativa de la llenya i li van traure «Cherif»); *el Xispa* (treballa en hidroelèctrica); *el Xurrero*.

5) Noms d'avantpassats

Paco el d'Adelina; *els Alfonsos*; *Pepito el d'Amanda*; *Paco el d'Aneta*; *la Passi la d'Aurèlio*; *Roseta la Blaia*; *els Boixos*; *Canini*; *les Carrenyes*; *les Carlotes*; *Andrea la Carriona*; *el tio Cata-*

là; Eulògia la del Catalí; el Cerilo/les Ceriles; Miquel el d'Emèrita; el Tio Epifànio; les Federiques; el tio Genaro; Pepito i Isabelita de Gori; el Tio Guill; Pepe el Liso (Elisa); Maelo (Ismael); els Micalets; el Molino; el tio Montoya; els Nicàsios/Nicàsies; Conxeta la d'Ormesinda; la Pepica; Llovís el Pepo; la Perica: el Perot; Pepe Petra; els Pines; el Tio Quelo; el Tio Remígio/la Remígia; Manolito el Roff; el Saleta; Pepito el de Sartolina; el Serrano; el Solé; el Sorí/les Sorines; els Taios (Trinitàrio); els Teresos; Tòful; Conxita la de Victoriano; Les Ximes; Pepe la Xorra; Pepe Xorret.

6) Anècdotes de caire humorístic o irònic

Amapola (cantava «Amapola»); *el Baron* (recitava un poema que feia referència a un baró); *el Bimbo* (va anar a jugar al bingo i en lloc de bingo deia bimbo); *Boina* (portava sempre una boina); *el Borrego* (motivats per la forma de parlar); *el Burro* (anava sempre amb burro a tots els llocs); *Antonio Caga-barraques* (el van agafar cagant en una barraca de caçador); *el Caliquenyo* (fumava purets verds); *el Canari* (home ros i bevia «canaris»); *Ximet el Cavallet* (tenia un cavall i sempre en parlava); *el Cent dèsset* (matrícula del cotxe); *el Colom* (parlava baixet i feia un so que semblava el d'un colom); *el tio Cuc* (era caçador i emetia aquest so per cridar els pardals); *Gorra Fluixa* (al camp se li va envolar la gorra); *els Jogos* (quan era petit l'enviaven per aigua i li deien que no la portaria del cossi sinó dels xorros; ells, com no pronunciava bé, contestava que la portaria dels «jogos»); *Fernando el Millonari* (li va tocar la loteria); *el Missero* (cantava sempre cançons religioses); *Motxirri* (era irònic); *el Nene* (era molt bonic); *Novel·leta* (portava novel·letes al carro); *Pantalones* (li queien els pantalons); *els Penca* (anava al camp i quan tornava portava penques a l'esquena); *Perlita* (cantava una cançó amb aquest nom); *el Perolet* (portava la boina de forma semblava un perolet); *Potreta* (tenia una potra «cavallat blanc»); *Maria la Reina Mora* (va ser Reina Mora); *el Tio Rufa* (derivat de Rafael i per la seua pronúncia); *Sant Pere* (semblança amb una imatge de Sant Pere); *Sol* (Nom d'un jugador de futbol del València i com en parlava molt li van traure aquest nom); *el Soldaet*; *Sopa* (per la similitud amb un llumener que vingué al poble i tenia aquest nom); *el Sorell* (era una de les colles del dia de la «Vella»; *Pep el Tino* (el pare tenia un bar dedicat a aquest torejador); *Tintaosa* (de xiquetet es bevia la tinta, la marca de la qual era «osa»); *Traga-bitxos* o *Menja-escarabats* (va fer una aposta consistent en menjar-se dos escarabats).

7) Semblances

El Gamba (li semblava a un pescater que venia al poble); *Mortadelo* (es pareixia a aquest personatge); *Pedrés* (similitud amb un torejador que s'anomenava així); *Regaera* (era un pallaso que venia al poble); *Taramba* (futbolista); *Tocua* (futbolista).

8) Aliments

Arròs caldós (deia que li agradava aquest menjar); *el Tio Barreta* (sempre esmorzava una barreta de pa amb oli i xocolata); *el Borratrín*; *Pepito Borreta* (li agradava aquest menjar); *Guisao* (sempre anava a portar el guisao al forn); *els Guixeros* (no tenien molts mitjans i l'única cosa que mejaven era farinetes de guixes); *la tia Morra* (xuplava un morret de bonífol); *la Nyora* (a l'escola jugaven a fer dinars i ella deia que era la «nyora»); *Manolita l'onça* (berenava pa i una onça de xocolata).

9) Els procedents de frases

El Bou (jugava amb les banyes i deia que era el «bou»); *Pep el Buho* («jo tinc un buho»); *el Cabreta* («com fan les cabres? bé»); *Llovís Calces* («això són altres calces»); *el tio Candela* («xe, sembles el metge Candela»); *el Canut*, («xe canut, tan fosc que està i m'has consegut»); *Antonio el Divino* («qué divino eres»); *el Goz* («em queda el goz»); *el Menano* («mon pare no té nas (...) i menanet que tinc»); *Manolo el Missiano* («ala cabretes a la letxe missiana»); *Ote* («Jo té»); *Palanca* («agafa la palanca»); *Pere Fuig* («Pere fuig, que et trencaran el cap»); *el Policano* («jo sóc Policano» (republicano); *el Popoti* («Pit-pot pit-pot») (soroll de cotxe); *el tio Rei* («quin reiet que tinc»); *el Rumbo* (anomenava les cagarrulles «rumbetes»); *Sardina* («sempre vas fent el sardina»); *Sams* («Sams»); *el Sócio* («deixeu-lo jugar que ell també és sócio»); *el Tipo* («vaja un tipo»); *el Triqui* («triqui-triqui-tric», jugador de futbol).

10) D'altres malnoms difícils de classificar o d'origen desconegut

Barcella; *Basuretes*; *Bellota*; *la Bonona*; *Boruca*; *el Cacauet*; *Cagamosques*; *Pepe Caixa*; *els Cagons*; *Pepe Calà*; *Cama de Palera*; *el Tio Canaryà*; *el tio Canaryete*; *Carrola*; *Catxot*; *Colu*; *el tio Culo pelao*; *la tia Pau la Curesa*; *el Dolç*; *Pere Floc*; *Trinitària la Ganxeta*; *Gasó*; *Golondrina*; *Manolo el Güendo*; *la Llobeta*; *Mamús*; *el Melví*; *Manolo el Menino*; *el Tio Mimi*; *Morcilla*; *Maria la Mura*; *Païnyo*; *Panderola*; *Pantxaulit*; *la Patata*; *Pelalilla*; *Pep i Pere la Penina*; *el Picó*; *la Piula*; *el Poll*; *el Tio Pollastre*; *el Pomo*; *el Quiqui*; *el Sardinero*; *Pepe Raps*; *la Rata*; *el Reno-viu*; *el Tramuço*; *Pepe Xeleta*.